

1. Úkol

Pro svou rešerši jsem si vybral studii s názvem *Media Repertoires and News Trust During the Early Trump Administration* (Mourão, Thorson, Chen, Tham, 2018). Tato studie si klade za cíl zjistit úroveň důvěry občanů USA v média v období počátků Trumpova 1. prezidentského období a určit, jak tyto veřejné postoje souvisejí se vzorci chování médií a se zpravodajskými obsahy. Rovněž je zde analyzováno, jak postoje prezidenta Trumpa souvisejí s repertoárem a vnímáním důvěryhodnosti mainstreamového tisku. Výchozí hypotézou je, že Trump, člověk opovrhující mainstreamovou žurnalistikou a současně chválící konzervativní média, výrazně důvěru obyvatelstva v média ovlivnil a „vyhrotil“ individuální vnímání politického stranictví, a to zejména u svých příznivců.

Toto téma jsem si nevybral náhodou – na začátku listopadu se budou v USA konat prezidentské volby, což jsou vždy nejsledovanější volby na celém světě. Republikán Trump obhájí svůj mandát a proti němu stojí kandidát Demokratické strany Joe Biden. Jejich peprné debaty, vzájemné osočování a urážky jsou teď na podzim hojně rozebíraným tématem i v českých médiích. Ve svém výzkumu (2. úkol z tohoto předmětu) budu dotazníkovým šetřením zkoumat, jak je souboj těchto dvou uchazečů o post nejmocnějšího muže světa vnímán mezi českými občany. Respektive, jak *byl* vnímán, protože v té době už bude vítěz voleb znám. Ve standardizovaném dotazníku se budu ptát zejména na to, jak respondenti hodnotí informování vybraných českých médií o obou kandidátech – tedy zda například podle nich konkrétní média „fandila“ jednomu z kandidátů na amerického prezidenta. Zaměření a téma mého výzkumu tedy bude obdobné tématu tohoto výzkumu, který popíšu a shrnu na následujících řádcích.

Zkoumaná studie nejprve uvádí do kontextu aktuální společensko-politickou situaci, během které studie vzniká. Pro pochopení polarizace americké společnosti ve vztahu k médiím by nejspíš stačilo uvést, že v roce 2017 Trump na svém Twitteru více než 73x použil spojení „fake news“. Důsledky Trumpovy kritiky mainstreamových médií je třeba chápat jako souběžný jev rostoucí ztráty důvěryhodnosti zpráv, alespoň tedy z pohledu americké veřejnosti. V roce 1976 důvěřovalo mainstreamovému tisku přibližně 72 procent Američanů. Od roku 1997 však došlo k pomalému, ale konzistentnímu poklesu, a v roce 2016 už to bylo jen 32 procent. U Demokratů to v roce 2016 bylo 50 procent a u Republikánů důvěra klesla ze 41 procent v roce 1997 na pouhých 14 procent v roce 2016. Je důležité si uvědomit, že úroveň důvěry v média se také liší, když zkoumáme jednotlivé stanice a vysílatele: 88 procent konzervativců důvěřuje Fox News, zatímco liberálové důvěřují mnohem větší kombinaci zpravodajských stanic.¹

Tato studie se snaží kromě vysvětlení vztahu zpravodajských obsahů a důvěry v média také identifikovat demografickou a politickou strukturu respondentů. Výzkumné otázky byly zodpovězeny (a hypotézy testovány) pomocí online průzkumu na platformě Qualtrics v červenci 2017. Odpovídalo 1112 respondentů, kteří prošli dvěma „kontrolami pozornosti“. Výzkumné otázky byly následující:

¹ *Media Repertoires and News Trust During the Early Trump Administration*. Mourão, Thorson, Chen, Tham. 2018.

1) Zpravodajské obsahy

„Uvedte, prosím, jak často jste za poslední týden konzumovali mediální obsah z těchto zdrojů (pomocí jakéhokoli zařízení, například telefonu, televize nebo notebooku) (Rozsah = 1, „vůbec ne“ až 5 = „všechny“): (a) Národní noční zprávy na CBS, ABC nebo NBC, (b) The Today Show, Good Morning America nebo CBS This Morning, (c) Kabelové zpravodajské programy CNN (např. Anderson Cooper, Don Lemon), (d) kabelové zpravodajské programy FOX (např. Sean Hannity, Fox & Friends), (e) kabelové zpravodajské programy MSNBC (např. Rachel Maddow, Chris Matthews), (f) zpravodajské programy na NPR - živé rádio, podcasty, streamování (např. „Všechno zváženo“), (g) Konzervativní zpravodajské weby (např. Instapundit, Infowars), (h) Liberální zpravodajské weby (např. Daily Kos, Mother Jones), (i) Konzervativní rozhlasové vysílání - živé rádio, podcasty, streamování (např. Rush Limbaugh), (j) Místní noviny (online nebo tisk), (k) Národní noviny (např. The New York Times; Washington Post; online nebo tisk), (l) Místní televizní zprávy o vaší sledované oblasti a (m) Mezinárodní zpravodajské weby (např. BBC, The Guardian)“.

2) Důvěra v mainstreamová média

„V níže uvedených otázkách se ‚mainstreamovými zpravodajskými médii‘ označují zpravodajské programy v televizních sítích a na hlavních kabelových stanicích, místní a národní noviny a jejich webové stránky, PBS a NPR. Uvedte prosím svůj souhlas nebo nesouhlas s následujícími tvrzeními (Rozsah 1 = velmi nesouhlasím s 5 = naprosto souhlasím): (a) Můžeme se spolehnout, že většina mainstreamových zpravodajských organizací nám poskytuje pravdivé informace, (b) Mainstreamová žurnalistika má za cíl informovat veřejnost, (c) Věřím, že zprávy mají plnit zejména informativní funkci, (d) Mainstreamová žurnalistika je obecně pravdivá, (e) Mainstreamová žurnalistika je spolehlivým zdrojem informací, (f) Mainstreamová žurnalistika je „dobře řečená pravda“ (g) Obecně platí, že mainstreamová žurnalistika představuje vyobrazení reálného světa, (h) mám pocit, že jsem byl po konzumaci mainstreamových zpráv přesně informován, (i) většina mainstreamových zpravodajských organizací poskytuje lidem nezbytné informace“.

Další otázky v dotazníku se týkaly demografických údajů respondentů (pohlaví, vzdělání, příjmy, rasa atd. a jejich politických preferencí – tedy zda sympatizují spíše s Republikány nebo s Demokraty.

Další, pravděpodobně nejzásadnější výzkumné otázky, zkoumaly vztah respondentů k Trumpovým postojům a názorům. Mezi 21 kladených otázek patří například: „Schvalujete nebo neschvalujete to, jak Donald Trump vede: (a) prezidentský úřad; b) hospodářství; c) zahraniční politiku“ atd. a „Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, že: (a) Donald Trump ‚udělá Ameriku znovu skvělou‘; b) dodržuje své sliby“ atd.

Závěry studie konstatují, že respondenti, kteří pozitivně smýšlejí o Trumpovi, důvěřují mainstreamovým médiím méně než Trumpovi odpůrci. Nepřekvapivě je také na výsledcích šetření dokázáno, že levicově smýšlející respondenti mají k médiím vřelejší vztah než konzervativně smýšlející jedinci. Závěry studie prokazují, že oproti minulým americkým administrativám nyní existuje mnohem výraznější závislost mezi důvěrou v mainstreamová média a tím, jak na tuto důvěru působí úřad amerického prezidenta. Při stále častějších názorových a postojových střetech těchto dvou institucí – masový médií a Bílého domu (který je reprezentován Trumpem) – lidé více než kdy dříve inklinují k tomu „vybrat si stranu“.